

Sygn. akt III CZ 74/12

POSTANOWIENIE

Dnia 11 października 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski (przewodniczący)

SSN Krzysztof Pietrzykowski (sprawozdawca)

SSN Maria Szulc

w sprawie z powództwa Staromiejskiej Spółdzielni Mieszkaniowej w K.
przeciwko D. C.

o nakazanie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 11 października 2012 r.,

zażalenia pozwanej na postanowienie o kosztach zawarte

w wyroku Sądu Okręgowego w K.

z dnia 10 czerwca 2011 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w K. w punkcie pierwszym wyroku z dnia 10 czerwca 2011 r. oddalił apelację pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego, a w punkcie drugim zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 300 zł tytułem kosztów postępowania odwoławczego.

Pozwana wniosła zażalenie na rozstrzygnięcie o kosztach zamieszczone w punkcie drugim wyroku Sądu Okręgowego wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu do złożenia tego zażalenia, zarzucając naruszenie art. 102 k.p.c. przez jego niezastosowanie. Podkreśliła, że jako osoba niedosłysząca nie została skutecznie pouczona przez Sąd o uprawnieniu do wystąpienia o uzasadnienie wyroku. Dnia 12 lipca 2012 r. złożyła wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych i przyznanie pełnomocnika z urzędu w celu złożenia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia oraz zażalenia na postanowienie o kosztach zawarte w wyroku Sądu Okręgowego. Pełnomocnik z urzędu został zawiadomiony o wyznaczeniu przez Okręgową Radę Adwokacką w K. dnia 15 lutego 2012 r., a z aktami sprawy zapoznał się dnia 21 lutego 2012 r. Zastosowanie w niniejszej sprawie art. 102 k.p.c. pozwana uzasadniła tym, że jej sytuacja majątkowa jest trudna i choruje ona przewlekle, przy czym również specyfika i przebieg sprawy wskazują na zasadność zastosowania art. 102 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c., strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie niezbędne koszty procesu, do których zalicza się – w wypadku strony reprezentowanej przez adwokata – wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony (art. 98 § 3 k.p.c.). Wyjątek od tej reguły przewiduje m.in. art. 102 k.p.c., realizujący zasadę słuszności, stosownie do którego w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepis ten pozostawia sądowi orzekającemu swobodę oceny, czy fakty związane z przebiegiem procesu, jak i dotyczące sytuacji życiowej strony, stanowią podstawę do nieobciążania jej

kosztami procesu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2007 r., I CZ 110/07, niepubl.). Do kręgu „wypadków szczególnie uzasadnionych” należą zarówno okoliczności związane z samym przebiegiem procesu, jak i leżące na zewnątrz. Do pierwszych zaliczane są sytuacje wynikające z charakteru żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenia dla strony, subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczeń, przedawnienie, prekluzja. Drugie natomiast wyznacza sytuacja majątkowa i życiowa strony, z tym zastrzeżeniem, że niewystarczające jest powoływanie się jedynie na trudną sytuację majątkową, nawet jeśli była podstawą zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienia pełnomocnika z urzędu. Całokształt okoliczności, które mogłyby uzasadniać zastosowanie tego wyjątku, powinien być oceniony z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2011 r., I CZ 26/11, niepubl. oraz z dnia 25 sierpnia 2011 r., II CZ 51/11, niepubl.). W niniejszej sprawie skarżąca, uzasadniając celowość zastosowania art. 102 k.p.c., wskazała na swoją niekorzystną sytuację majątkową i przewlekłą chorobę, a ponadto na specyfikę i przebieg sprawy. Jak wyżej wskazano, zła sytuacja finansowa i majątkowa powoda nie może stanowić okoliczności wyłącznie decydującej o zwolnieniu od obowiązku zwrotu kosztów procesu w pełnym zakresie. O ile bowiem taki stan może uzasadniać zwolnienie strony - całkowicie lub częściowo - od kosztów sądowych, co wiąże się z zagwarantowaniem jej prawa do sądu, to w przypadku kontynuowania przegranego w pierwszej instancji procesu strona powinna liczyć się z obowiązkiem pokrycia kosztów obrony strony przeciwnej. Również wskazana w zażaleniu specyfika i przebieg sprawy nie przekonują do nieobciążania powódki kosztami postępowania. Przyjąć zatem należało, że powódka nie wykazała okoliczności, które uzasadniałyby zastosowanie art. 102 k.p.c.

Z przedstawionych powodów orzeczono, jak w sentencji (art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).